

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Инжењерски менаџмент у агробизнису
Назив предмета: Инжењерски менаџмент фарме
Наставник: Радивој В. Продановић
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 7
Услов: положен предмет 'Агробизнис менаџмент'
Циљ предмета   Пренети на студенте интердисциплинарна знања и вештине неопходне за процесе планирања, организовања, вођења и контроле пословних активности фарме, односно ефикасно управљање пољопривредном фармом у складу са принципима одрживости, техничко-технолошке оптимизације и економске ефикасности. Посебан акценат је на стратешком и оперативном планирању производње, организацији ресурса и примени инжењерских и економетријских метода у доношењу пословних одлука у аграрном сектору. Крајњи циљ је оспособити студенте да самостално управљају фармерским газдинствима.
Исход предмета   Након положеног испита студент ће бити оспособљен да: - дефинише основне појмове из области менаџмента фарме и наведе главне факторе, који утичу на организацију пољопривредне производње у оквиру одрживог агросистема.   - препозна и објасни елементе структуре и функционисања различитих система производње на фарми, као и да разликује основне методе управљања земљиштем, водом, људским ресурсима и механизацијом.   - примени стечена знања на израду једноставног модела организације пољопривредне производње на фарми, укључујући билансе ресурса и анализу економске оправданости избора производне структуре.   - самостално анализира и оптимизује структуру производње на фарми коришћењем стандардних и економетријских метода, уз уважавање принципа одрживости, енергетске ефикасности и тржишта.   - креира и аргументовано брани комплексни бизнис план фармерске производње, у којем интегрише техничке, економске и еколошке аспекте.
Садржај предмета   <i>Теоријска настава</i>   - Увод у менаџмент фарме и одрживу производњу: Појам менаџмента фарме у контексту одрживог агробизниса; Стратешки и оперативни менаџмент фарме; Вредносни ланац у агробизнису: улога фарме у ланцу производње и трговине; Карактеристике одрживе (органске) фарме.   - Природне, структурне, организационе, социо-економске и естетске карактеристике фарме: Природни услови, ресурси и фактори производње на фарми; Управљање климатским ризицима и адаптација.   - Управљање ресурсима и логистика на фарми: Управљање земљиштем, организација земљишне територије; Квалитет воде и управљање системима за наводњавање; Управљање људским ресурсима и механизацијом; Примена ИТ алата и дигитализација у управљању ресурсима фарме.   - Организација производних система: Систем ратарске, повртарске, воћарско-виноградарске и сточарске производње на фарми; Избор и оптимизација структуре производње на фарми; Примена стандардних и економетријских метода у дефинисању оптималног нивоа и структуре производње; Биланси фармерског газдинства: органска материја, сточна храна, простирка, стајњак, радне снага и механизација, енергија (енергија ветра, сунца и биомасе); Економски биланс фарме,   - Енергетска и еколошка одрживост фарме: Биланси енергије: коришћење обновљивих извора (ветар, сунце, биомаса); Концепти енергетски аутономне и мултифункционалне фарме; Конверзија конвенционалне у органску фарму,   - Анализа пословања фарме – профитабилност, економичност и продуктивност рада; Економика производње на фармерском газдинству различите величине; Економске и еколошке карактеристике конвенционалне и органске производње на фармерском газдинству;   - Инжењерски, аналитички и управљачки алати: Примена економетријских метода и оптимизационих техника; Коришћење ИТ и софтверских решења у планирању и управљању; Организација и управљање вредносним ланцима.   - Пословно планирање и пројектни рад: Планирање производње и израда бизнис плана фарме; Сврха, структура и примена бизнис плана фарме; Капстоун пројекат: анализа, развој и презентација модела одрживе фарме у реалном окружењу; Критеријуми евалуације и имплементација препорука.

Практична настава

Дискусије и увежбавање градива са предавања. Практични примери израде бизнис планова на фарми, Семинарски радови, Пројекат нове екофарме, Пројекат конверзије конвенционалне у екофарму.

Литература

Обавезна: Пауновић, Т. (2025). *Менаџмент породичног газдинства*. Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет, Београд.

Бабовић, Ј. (2009). *Менаџмент фарме у одрживој производњи*. Факултет за економију и инжењерски менаџмент, Нови Сад.

Допунска:

Поповић, Р. (2012). *Фарм менаџмент*, Економски факултет, Суботица.

Муњићан, П., Живковић, Д. (2004). *Менаџмент рада и производње у пољопривреди*. Пољопривредни факултет, Београд-Земун.

Кау, Р., Edwards, W., Duffy, Р. (2023). *Farm management*, 10th Edition, Mc Graw Hill, New York.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 2x15=30

Практична настава: 3x15=45

Методe извођења наставе

Успостављање непосредног контакта студент – професор, усмена излагања, дискусија, тимски рад / креативне радионице, интерактивна настава, мултимедијалне презентације, демонстрација модела, консултације, менторски рад са студентима код израде семинарских радова.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	/
активност на вежбама	5	усмени испит	60
колоквијум-и	20	.....	
семинарски рад	10		